

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002464

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-06-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Акімов Вадим Юрійович

2. Vadym Y. Akimov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 27-06-2025

Спеціальність за освітою: «Економіка і підприємництво», «Фінанси», «Державне управління у сфері національної безпеки»

Місце роботи здобувача: Служба безпеки України

Код за ЄДРПОУ: 36414116

Місцезнаходження: , Київ, , Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8935

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 12.41.55, 14.15.07, 02.41.51

Тема дисертації:

1. Профілактика інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти
2. Prevention of Information Violence in the Educational Environment of Pedagogical Institutions of Higher Education

Реферат:

1. У дисертації вперше теоретично узагальнено та запропоновано наукове розв'язання проблеми профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти. Виокремлено особливості профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти, зокрема в контексті формування компетентності з протидії інформаційному насильству здобувачів вищої освіти. Проаналізовано спектр фундаментальних для осмислення проблеми профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти наукових підходів. Синергетичне поєднання таких підходів уможливило забезпечення профілактики інформаційного насильства на етапах його появи, виявів, ідентифікації, запобігання та подолання наслідків, а також виконання всіх завдань профілактики інформаційного насильства на різних її етапах, як-от: організаційному, методичному, прикладному, діагностувальному, рефлексивному. Уточнено змістове наповнення понять «інформаційне насильство в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти»,

«профілактика інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти». Установлено, що «безпечне освітнє середовище педагогічного закладу вищої освіти» – це певний комплекс умов і заходів, які забезпечують захист учасників освітнього процесу від різноманітних загроз у цифровому середовищі. З огляду на специфіку інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти найдієвішим його засобом визнано інформаційний вплив. Найпоширенішим і найбільш широко згадуваним засобом інформаційного впливу (насильства) є інформаційна атака. Залежно від джерела розповсюдження інформації та класифікації за вираженістю, тривалістю й регулярністю інформаційне насильство в умовах освітнього середовища педагогічних закладів вищої освіти може набувати вияву в різних виді форм, що їх визначено та схарактеризовано, як: кібербулінг, тролінг, кібермобінг, доксинг, хейт-спіч, поширення фейкових новин і маніпулятивних технік підміни контексту тощо. Представлено алгоритм подолання інформаційного насильства (виявлення шкідливого чинника – ідентифікація груп ризику – організаційно-педагогічний вплив – створення безпечного інформаційно-освітнього середовища – рефлексія та висновки). Змістову структуру феномену «компетентність із протидії інформаційному насильству здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти» представлено на основі її взаємопов'язаних і взаємозумовлених компонент, а саме: когнітивної, емоційно-ціннісної, поведінково-діяльнісної. Визначено систему критеріїв (когнітивний, особистісно-ціннісний, діяльнісний), а також показників та рівнів для оцінювання якісних і кількісних характеристик сформованості компетентності з протидії інформаційному насильству здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти. Розроблено діагностичний інструментарій виявлення рівнів сформованості компетентності з протидії інформаційному насильству здобувачів освіти педагогічних закладів вищої освіти. За результатами емпіричного дослідження з'ясовано сучасний стан профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти, що вимагає сформованості компетентності з протидії інформаційному насильству здобувачів освіти педагогічних закладів вищої освіти. У дисертації розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено структурно-функціональну модель профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти в цілісності організаційно-цільового, змістово-технологічного та діагностувально-аналітичного блоків, що відображає взаємозв'язок цілі дослідження. Увиразнено особливе значення виокремлення пріоритетних педагогічних умов профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти як основного засобу реалізації вищезазначеної моделі, а саме: створення безпечного інформаційно-освітнього середовища педагогічних закладів вищої освіти та систематичне діагностування щодо визначення потенційних виявів інформаційного насильства; теоретико-практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань превенції та профілактики інформаційного насильства; координація діяльності служб, персоналу закладу вищої освіти задля ефективної протидії інформаційному насильству; підготовка викладачів до профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти. У ході педагогічного експерименту обґрунтовано ефективність дібраних у дослідженні педагогічних умов, що створює підстави стверджувати про справедливості припущення, за яким сформованість компетентності з протидії інформаційному насильству здобувачів вищої освіти істотно підвищиться за умови реалізації педагогічних умов упровадження структурно-функціональної моделі профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти.

2. This thesis presents, for the first time, a theoretical generalization and a proposed scholarly solution to the problem of preventing information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education. The study identifies the specific features of such prevention, particularly in the context of developing students' competence in countering information violence. A range of fundamental scientific approaches essential for understanding the problem of preventing information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education has been analyzed. The synergistic integration of these approaches enables effective prevention of information violence at various stages – emergence, manifestation, identification, prevention, and mitigation of consequences. It also facilitates the implementation of all preventive tasks across

different levels, including organizational, methodological, applied, diagnostic, and reflective stages. The conceptual content of the terms “information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education” and “prevention of information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education” has been clarified. It has been established that a “safe educational environment in a pedagogical institution of higher education” refers to a set of conditions and measures that ensure the protection of participants in the educational process from various threats in the digital space. Given the specific nature of information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education, the most effective means of such violence is recognized as informational influence. The most common and widely cited means of informational influence (violence) is the information attack. Depending on the source of information dissemination and classification by intensity, duration, and frequency, information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education may manifest in various forms, which have been defined and characterized as cyberbullying, trolling, cybermobbing, doxxing, hate speech, the spread of fake news, and manipulative techniques of context substitution, among others. An algorithm for combating information violence is presented, which includes the following steps: detection of the harmful factor – identification of at-risk groups – organizational and pedagogical influence – creation of a safe educational environment – reflection and conclusions. The content structure of the phenomenon of “competence in countering information violence among higher education students in the educational environment of pedagogical institutions of higher education” is presented based on its interrelated and interdependent components, namely: cognitive component, emotional-value component, behavioral-activity component. A system of criteria (cognitive, personal-value, and activity-based), as well as indicators and levels, has been designed for assessing the qualitative and quantitative characteristics of the formation of competence in countering information violence among higher education students in the educational environment of pedagogical institutions of higher education. The results of the empirical study revealed the current state of information violence prevention in the educational environment of pedagogical institutions of higher education, which necessitates the development of competence in countering information violence among students in these institutions. The thesis has developed, theoretically substantiated, and experimentally tested a structural-functional model for preventing information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education. This model encompasses the organizational-targeted, content-technological, and diagnostic-analytical blocks, reflecting the connection between the goal of the study. The thesis emphasizes the importance of identifying priority pedagogical conditions for preventing information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education as the main tool for implementing the above-mentioned model. These conditions include: creating a safe educational environment in pedagogical institutions of higher education and systematically diagnosing potential instances of information violence; theoretical and practical training for students in issues of information violence prevention and counteraction; coordinating the activities of institutional staff to effectively counter information violence; and preparing teachers to prevent information violence in the educational environment of pedagogical institutions of higher education. Throughout the pedagogical experiment, the effectiveness of the pedagogical conditions selected for the study was substantiated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Акімов В. Ю. Сутність профілактики насильства в освітньому середовищі закладів вищої освіти у науковому дискурсі. Інноватика у вихованні: збірник наукових праць. Рівне, 2022. Вип. 15. С. 285–293. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/473>
- 2. Акімов В. Ю. Дослідження інформаційного насилля в закладах вищої освіти: основні види прояву та детермінанти. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Одеса, 2023. Вип. 65. Том 1. С. 108–112. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_1/22.pdf
- 3. Акімов В. Ю. Організаційно-педагогічні заходи профілактики інформаційного насилля в педагогічних закладах вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць. Запоріжжя, 2023. Вип. 90. С. 58–62. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/90/12.pdf>
- 4. Акімов В. Ю. Педагогічні умови профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти. Педагогічна наука і освіта XXI століття: науково-методичний журнал. Рівне, 2024. Вип. 3. С. 306–315. URL: <https://pse.itup.com.ua/index.php/pse/article/view/61>
- 5. Акімов В. Ю. Модель профілактики інформаційного насильства в освітньому середовищі педагогічних закладів вищої освіти. Педагогічна Академія: наукові записки. Винники, Львівська область, 2024. Вип. 13. URL: <https://zenodo.org/records/14585002>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200852

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сойчук Руслана Леонідівна

2. Ruslana L. Soichuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5559-5388

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Журба Катерина Олександрівна
2. Kateryna O. Zhurba

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3854-4033**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України**Код за ЄДРПОУ:** 24592608**Місцезнаходження:** вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Національна академія педагогічних наук України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Тернопільська Валентина Іванівна
2. Валентина І. Тернопільська

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1468-9932**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Український державний університет імені Михайла Драгоманова**Код за ЄДРПОУ:** 44807628**Місцезнаходження:** вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Чичук Антоніна Петрівна
2. Antonina P. Chychuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9982-3634**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**Код за ЄДРПОУ:** 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глінчук Юлія Олександрівна

2. Yuliia O. Hlinchuk

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3328-5594

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Войтович Ігор Станіславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Войтович Ігор Станіславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна